

Groote variabiliteit zag ELZE bij *Tip. lateralis* Mg; deze soort is trouwens bekend om zijn variabiliteit. Voorjaarsexemplaren waren groot, tamelijk licht gekleurd, de vleugels waren duidelijk *striata*. De muggen in den zomer en in September gevangen waren kleiner, donkerder en de vleugels waren bijna *subunicolores*. Er zou nog een 3e kleurvariëteit zijn. Aan opeenvolgende generaties moet men hier waarschijnlijk niet denken.

Hieruit blijkt dus wel, dat men op grond van kleine verschillen bij de tipuliden geen nieuwe soorten behoeft te scheppen. Verder bestaat er tusschen *oleracea* en *paludosa* waarschijnlijk sexueele affiniteit. Eénmaal zag ik buiten een paring tusschen *Pach. maculosa* ♀ × *Pach. lineata* ♂. Het was op 12 Juni. Ik deed de dieren in een glazen buis, waarbij de paring ophield, toen deed ik er een *maculosam*netje bij, waarmee spoedig paring intrad. Later heb ik *maculosa*'s en *lineata*'s bij elkaar gedaan zonder dat ik paring zag. Vermoedelijk is de sexueele affiniteit tusschen *paludosa* en *oleracea* grooter.

Het ligt thans niet aan ons een beslissing over de *paludosa* — *oleracea* moeilijkheid te nemen. Voorloopig zal de voor ons belangrijkste langpootmug *Tip. paludosa* Mgn. genoemd worden.

(Wordt vervolgd).

W. H. DE JONG.

BOEKBESPREKING

Prof. J. RITZEMA BOS en T. A. C. SCHOEVERS, „*Ziekten en Beschadigingen der Landbouwgewassen*”, 3e Deel, Vierde, geheel gewijzigde druk. Groningen en Den Haag, J. B. Wolters' Uitgeversmaatschappij, 1922.

In dit deeltje van de „Geïllustreerde Land- en Tuinbouwbibliotheek” wordt een aanvang gemaakt met de behandeling der ziekten en beschadigingen van ieder gewas afzonderlijk. Niet alleen de landbouwgewassen in engeren zin zullen worden behandeld, maar ook die planten, welke zoowel door landbouwers als door warmoezeniers worden geteeld, zooals erwten, boonen, koolsoorten, uien, enz.; hier komen thans de „meelvruchten” — granen en boekweit — aan de beurt.

Een uitmuntend denkbeeld lijkt mij het door de schrijvers uitgevoerde, om n.l. de behandeling der ziekten en beschadigingen van een zeker gewas telkens te doen voorafgaan door een *tabellarisch overzicht* daarvan, voor zoover ze hier te lande voorkomen. Ze zijn daarin gerangschikt naar de organen, waaraan ze zich vertoonen, en naar de uiterlijke verschijnselen. In korten tijd kan daardoor ook een *minder geoefende* den naam van de ziekte of beschadiging vinden. Achter dezen naam vindt hij dan opgegeven, waar nadere inlichtingen omtrent de plaag en hare bestrijding zijn te vinden, hetzij in een der beide eerste deeltjes, hetzij verderop in het derde. In de tabellen zijn ook enkele ziekten en parasieten genoemd, die niet van groot praktisch belang zijn,

maar nogal in 't oog vallen; deze worden dan echter niet of slechts zeer kort in den verdere tekst besproken. Het zij mij vergund, als voorbeeld een deel van het tabellarisch overzicht der graanziekten hier *zeer verkort* weer te geven (daar eenzelfde ziekte of beschadiging vaak bij verschillende graansoorten voorkomt, zijn die alle in één tabel opgenomen):

I. De kwaal zetelt in de wortels.... Daardoor zijn ook de bovenaardsche deelen niet normaal.

A. *De kwaal vertoont zich over groote uitgestrektheden (niet pleks-gewijze) op de akkers.*

1. De wortels zijn afgerot *wortelrot* (Deel I, blz. 99)
2. De wortels der jonge planten zijn voor een deel afgescheurd en in den grond achtergebleven; de plantjes liggen met de rest van hun wortels boven den grond.... *opvriezen* (Deel I, blz. 88, 89).
3. Onwerkzaamheid der wortels door droogte van den bodem: *verwelken* en *verdrogen* van 't gewas (Deel I, blz. 100—102).

B. *De kwaal vertoont zich meer pleks-gewijze.*

1. De wortels zijn sterk vertakt, heen en weer gebogen, gewrongen, knoestig en breeder dan normale wortels.... De bladeren blijven smal en worden aan den top roodachtig; er komt geen aar te voorschijn of een gebrekkig ontwikkelde: *bietenaaftje* of *haveraaftje* (Deel II, blz. 184—187; Deel III, blz. 27).
2. *Bladluizen* aan de wortels (Deel III, blz. 29).
3. *Vreterij* aan de wortels:
 - a. door *engerlingen*....: (Deel II, blz. 125—132).
 - b. door *ritnaalden*....: (Deel II, blz. 133—137).
 - c. door *emelten*....: (Deel II, blz. 141—149).
 - d. door *aardrupsen*....: (Deel II, blz. 141—153).

II. Ziekte en beschadiging van kiemende zaden en kiemplanten. Enz., enz.

Wanneer men bedenkt, dat op de plaatsen der stippels telkens meer uitvoerige toelichtingen voorkomen, dan kan men uit het bovenstaande zich een voorstelling maken van het groote gemak, waarmee een ziekte of beschadiging kan worden geïdentificeerd en, is dit eenmaal geschied, het bestrijdingsmiddel worden opgezocht.

Dat goede afbeeldingen — ruim 50 — den tekst verduidelijken en dat deze laatste geheel op de hoogte van den tijd is, behoeft hier nauwelijks te worden vermeld.

In de beide nog volgende deeltjes — waarvan de verschijning spoedig is te verwachten — zullen de hakvruchten, peulvruchten, handelsgewassen en voedergewassen behandeld worden.

Wij wenschen dit werkje ook in zijn nieuwen vorm een groot aantal lezers en . . . praktische gebruikers toe!

H. W. H.

BOEKAANKONDIGING

Voordrachten, uitgesproken op den eersten aardappeldag van het Centraal Comité in zake keuring van gewassen, gehouden te Wageningen op 20 en 21 Juni 1922.

Op 20 en 21 Juni 1922 werd te Wageningen voor het eerst een „aardappeldag” gehouden, die door ruim 300 personen uit alle deelen des lands werd bijgewoond. De belangrijke plaats, die de aardappelteelt in Nederland inneemt, wettigde ten volle, dat het Centraal Comité in zake keuring van gewassen de gelegenheid opende voor praktische land- en tuinbouwers, om zich op de hoogte te stellen van wat ervaring en wetenschap ons vooral in den laatsten tijd hebben geleerd omtrent de teelt der aardappelen, omtrent de verbetering der rassen van dit gewas en omtrent de ziekten en beschadigingen van de aardappelplant en de voorkoming en bestrijding van deze. De bij deze gelegenheid door verschillende Heeren gehouden voordrachten zijn nu uitgegeven met een Voorbericht van den Heer I. G. J. KAKEBEEKE en een Inleiding van DR. P. VAN HOEK. Dit alles vormt een boekje van 72 bladzijden, 't welk tegen den prijs van f 1.— franco per post verkrijgbaar is bij den Heer J. D. KOESLAG te Wageningen, Secretaris van het Centraal Comité voornoemd.

De volgende voordrachten werden gehouden: door Prof. Dr. H. M. QUANJER over den stand der onderzoekingen over de bladrolziekte, de mozaiekziekte, de krinkel en de stippelstreepziekte, door IR. J. D. KOESLAG over het aanleggen van aardappelvariëteitsproefvelden, door IR. J. G. HAZELOOP over de teelt van vroege aardappelen, door IR. J. C. DORST over de aantasting van de aardappelplant door *Rhizoctonia Solani* en haar bestrijding door sublumaat, door DR. J. OORTWIJN BOTJES over onbekende factoren bij het kweken van ziektevrij pootgoed, door IR. W. B. L. VERHOEVEN over aardappelselectie, mede in verband met de veldkeuring.

DR. P. VAN HOEK maakt in zijn Inleiding de opmerking, „dat bij de voordrachten en besprekingen, de beschrijving en bestrijding der verschillende aardappelziekten in 't bijzonder op den voorgrond trad, waardoor de oningewijde gevaar loopt te meenen, dat het eerlang met de teelt van den aardappel gedaan zou zijn,